კვირა, 11 აპრილი 1920 წ. ფასი 10 მან.

მათრახი

სათოხუნჯო ჟურნალი

№ 1

სანამ ქაღალდს მივიღებდეთ სამინისტროსაგან, ჩვენი ჟურნალი გამოვა დრო-გამოშვებით. რედაქციის მისამართი: თბილისი, სტამბა „სორაპანი“, თეოფილე ბოლქვაძეს. გამყიდველებმა და აგენტებმა უნდა მიმართონ კანტორა „განათლებას“.

სხვა-და-სხვა მიზეზების გამო ჯერ-ჯერობით „ხათაბალას“ მაგივრად გამოდის „მათრახი“.

1240

ა ღ დ გ ო მ ი ს პ ა ს კ ა.

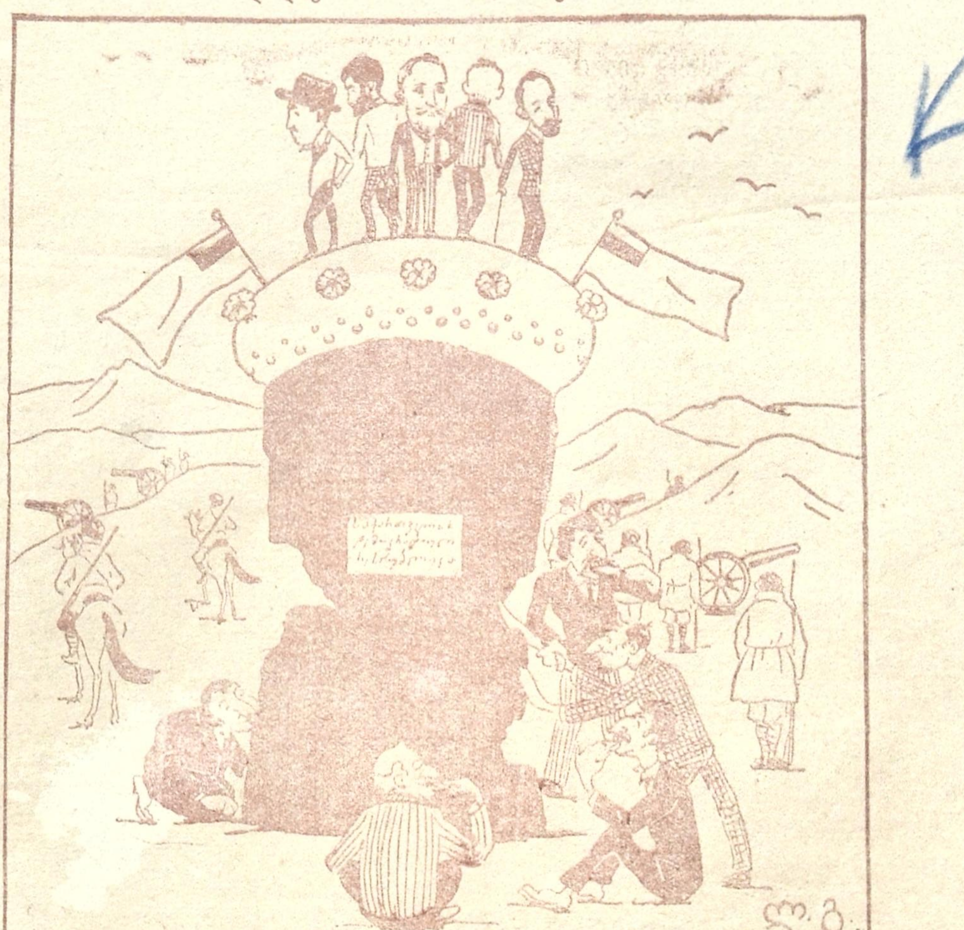

პირველი მინისტრი. ამხანაგებო! მტრები ვერ ნახავს ჩვენი პასკის გემოს, მაგრამ ზოგი შინაური წუწკი მოხელენი თუ არ ავლაგმეთ, სულ მთლად გამოხრავენ ჩვენს პასკას და გამოგვითხრიან ძირს.

სახათაბალო.

ჯერ აღდგომა არ გათენებულიყო.

ჟურნალი „ხათაბალა“ ელექტრონის მანქანაზე გაცხარებით იბეჭდებოდა და მისი რედაქტორი სიამით იღიმებოდა, რომ ამ დროს მან მიიღო სასწრაფო მოწერილობა უმაღლესი კომისარისაგან:

— „შენ, ეი, ხათაბალა რედაქტორო! როგორც გავიგე რაღაც არაჩვეულებრივი ჟურნალი გამოგიცია და მასში ისეთი სახათაბალო ამბების წერა განგიზრახავს, რასაც ვერც ერთი ჩვენი მოქალაქე ვერ შესძლებს. წინადადებას გაძლევ დაუყოვნებლივ შესცვალო შენი ჟურნალის ფრონტი და ისეთი მიმართულება მისცე, რომ ჩვენს მოკეთეებს, ამხანაგებს, მინისტრებს, მოხელეებს, კომისარებს და სხვ ყველას მოეწონოს. წინააღმდეგ შემთხვევაში შენი ხათაბალა შენს თავზე დაგატყდება.—პირველ ყოვლისა ვერ მიიღებ სამინისტროსაგან ვერც ერთ ფურცელ ქაღალდს, აგენტურებს და გამყიდველებს შენს ჟურნალს არ გავაყიდვინებთ. მხატვრები სურათს არ დაგიხატავს, ცინკოგრაფია კლიშეს არ გაგიკეთებს, ზოგი იუმორისტიც ჩამოგშორდება და ბოლოს შეიძლება შენ თითონ მოგაშოროთ ამ დედა ქალაქს, სადაც ოცი წელიწადია სცხოვრობ და სადმე პროვინციაში გაგაგზავნოთ“.

—

რედაქტორს ამის წაკითხვით მეხი დაეცა ერთი დაიღრიალა—მიშველეთო და მანქანისაკენ გაეშურა წამკლავებული.

შეაჩერა ჟურნალის ბეჭდვა და სწრაფად დაიწყო წერილების გადასწორება.

პირველად მან გამოსცვალა ეს „სახათაბალო“ სათაური და ჩასვა ძველი მისი საყვარელი „მათრახი“, რომლისთვის წინად, კარგ დროში, ერთი წელიწადი მუქთად „ქეიფობდა“.

წერილებს სარგის კაკაბაძის და პოლუმორდვინოვის უსასტიკესათ უყო „ცენზურა“.

თან ასწორებდა და თანაც კითხულობდა:

—

„შომარაგების სამინისტროში დიდი წესიერება სუფევს, გამნაწილებელ განყოფილების უფროსი ქალალდს ყველა გამოცემებს უნაწილებს“.

—

„დიდუბის სასურსათო განყოფილებაში, ახლა რა მოგახსენოთ და წინათ—დიდი წესიერება სუფევდა. მთავრობას იქ ბევრი ქონება შესძინეს“.

—

„სოფლებში ჩვენი ერობის გამგეობის თაოსნობით საქმე კარგათ მიდის. გზები მოკენჭულია, ელექტრონი გაყვანილია დამშეულ ხალხს დიდძალი სანოვაგე მიაწოდეს იაფ-ფასებში“.

—

„ერთი ვინმე კოხტა ბიჭი
იყო დიდი კომისარი,
მას შესწევდა საქმის ნიჭი,
არ უყვარდა სულ „ქანქარი“.
ალმატების ნაცვლად იმას
საქმე უქნეს ძაან ცუდი,
დაიჭირეს და ციხეში
დაამწყვდიეს, როგორც ქურდი“.

—

„ჩვენი ქალაქის გამგეობა ბინების საკითხში მეტად სამართლიანად იქცევა. ვისაც ექირა 5—6 ოთახი, ყველას შეუმცირა და ნაუნაწილა უბინაოთ დარჩენილებს“.

—

„ამაზე კარგი დროება
მე არ მინახავს—აროდეს,
გილოცავთ ქრისტეს აღდგომას
მკითხველო,—გაგიხაროდეს.
იქეიფეთ და ილხინეთ,
ტანჯვა-წვალებას მორჩითა,
ნაირ-ნაირი საჭმელი
„სტოლზე“ მოგივა ხონჩითა“.

—

„ჩვენი რესპუბლიკის ზოგზოგი მოხელენი სინდისიერათ დგანან თავის ალაგას და ენერგიულათ....

— კაცო, რას ბუტბუტებ, შუაღლე გახდა ადექი ზეზე, საალდგომო „პრაზნიკი“ უნდა მოიტანო რამე,—ჩაესმა ყურში რედაქტორს და გაახილა თვალები.

— ოჰ, მადლობა ღმერთს, სიზმარი ყოფილა, —წარმოსთქვა მან სიხარულით,—მაგრამ როცა გაიხსენდა, ხვალ აღდგომა არისო და მას კი არც გოჭი ჰქონდა, არც პასკა და არც წითელი კვერცხები—ისევ დახუჭა თვალები და სასიზმროდ მოემზადა.

ეშმაკის ფეხი.

ქრისტე აღსდგაო!

ეს ოვაკიმა რამ გააგიჟა—
ზამთარ ზაფხული ერთი ჰგონია,
ამხირებია—ქრისტე აღსდგაო,
ძალად მარწმუნებს, გაგიგონია?!
მაშინა მწამდა, როცა ბატკანი
ექვს—შვიდ აბაზად იყიდებოდა
და რა თქმა უნდა—სამ თუმნიანი
ქრისტე საფლავით წამოდგებოდა.

—

ეს ასატურაც რამ გადარია
ქრისტე აღსდგაო, გადამეკიდა,
ხელში ეჭირა ჭალარქი ქათამი—
სამას მანეთათ ძლივს რომ ეყიდა.
უთხარი: ძმაო მე ეგ არა მწამს,
ხათაბალა ხარ? ნეტავ რას მერჩი!
მაშინა მწამდა, როცა ორ თუმნად
იყიდებოდა თითო კაეჩი.
ოცდა ათ ვერცხლად კაცი რომ ღირდეს
აბა ის მკვდრეთით როგორ აღსდგება?
თუნდაც რომ აღსდგეს ამ ძვირობაში
განა ცოცხალი ქვეყნად დასდგება?

—

ვაჰ ეს ივანეც სად შემეხეჩა,
ქრისტე აღსდგაო დღევანდელ დღესო,
რომელმაც ჩვენთვის თავი გასწირა
და იუდებმა კი გაჰყიდესო.
მე ეგ არ მჯერავს, ჩემო ივანე,
იცი რატომა?—მომაპყარ-ყური,
სამ თუმნიანი ვით აღსდგებოდა,
როცა ოთხ თუმნა—გაგვინდა პური?!
ეგ მაშინ იყო, როდესაც ხალხსა
ჰქონდათ სინდისის კრძალვა და რიდი,
ხორბალსა-ჰყიდდენ ოთხ აბაზათა
და ცხრა შაურათ ფუთი სიმინდი.
მაშ ნუღარ მეტყვი მაგის შესახებ
ეხლა მშვიდობით, გასწი და წადი,
აღდგომის პასკა როგორ ვიყიდო
თორმეტ მანეთად რომ ფასობს ჩუბადი?!

—

მას დავეთხოვე, უცებ შემომხვდა
სიცილ ღრეჭითა ჩვენი ვასილი,
ქრისტე აღსდგაო ჯვარცმა მკვდრეთითო
ნაზარეველი იესების შვილი.
მასაც უთხარი, ვერ დამაჯერებ—
რომ წინ დამიწყო ქვეყნის ხატები,
მხოლოდ ეს მჯერავს, რომ გაგვიმრავლდენ
მძარცველები და სპეკულიანტები.
მშიერ მუცელზე ვერ დამარწმუნებ
მკვდრეთით აღდგენას, ვფიცავ ჩემს თავსა,
მართლა რომ აღსდგეს თვით მაცხოვარი,
ვინღა გაბედავს გვაძრობდეს ტყავსა.

ან. განჯისკარელი

ქურდი კრავი

ერთს პატარა სოფლის მისავალთან გზის დუქანთან მეურმეებმა გააჩერეს ურმები, რომელთა შორის ერთ ურემზე გუთანი ედო და თვითონ შევიდნენ დუქანში ყელის ჩასასველებლათ. ვიდრე გამოვიდოდნენ დუქნიდგან, გუთანი ურემზე აღარ დახვდათ. მაშინათვე გამოუცხადეს სოფლის კომისარს, კომისარმა უეზდნი კომისარს. რასაკვირველია, უეზდნი კომისარი მეორე დღეს შეუდგა ჩხრეკას: ჯერ ზემოხსენებული მედუქნე გაჩხრიკა, როგორც წესია ერთი ჭიქა ბოთლი და კვარტი არ დაუტოვებია გაუჩხრეკავი, თითქმის ღვინოში და ზაკუსკაშიაც ეძებდა. რასაც თვალი ვერ არჩევდა, იმას გემოთი სინჯავდა, ცოტა არ იყოს აქ ჩხრეკის დროს თავ ბრუ დაესხა. ახლა გაისეირნა იქვე მახლობელ თათრების სოფელში, იქაც პატიოსნურად შეასრულა თავისი თანამდებობის მოვალეობა, დაჩხრიკა თითქმის ყოველი კუთხე კუნჭული, მაგრამ გუთანი ვერსად ვერ აღმოაჩინა და ბოლოს ერთს ხუთი თუ ექვსი დღის კრავს შეასწრო თვალი.

ააა! ააა! აა! გუთანი სწორედ ამას გადაუყლაპიაო, ეს უნდა წავიყვანო საკომისარიატოში და თუ აღდგომამდის გუთანს არ გამოაჩენს, აღდგომას მე თვითონ გამოვაჩენინებო—გაუყენა გზას.

თითონ იცის

აღდგომისათვის.

როს მაცხოვარი ჯვარს გააკრეს,
ჩვენ შემოგვწირა მან მსხვერპლად თავი
და დღეს მის მტრების სამაგიეროდ
იხოცებიან გოჭი და კრავი.
რისთვისა ვხოცავთ, რა დააშავეს
ამ საცოდავ და უმანკოებმა?
ნუ თუ მათ აცვეს ჯვარს მაცხოვარი!—
ამას ვერ მივხდით ჩვენ უმეცრებმა.
ან, შეიძლება, სძულდა იესოს
გოჭი, კრავი და კვერცხი, ქათამი?

ის ხომ არ იყო იუდასაგან
ქრისტეს გაყიდვის მაცდური ქრთამი?!
ჩვენც კი ამ საწყლებს გაუსვით ხელი,
ვხოცავთ და ვხოცავთ დაუნდობელად.
უმანკო სისხლით ვრწყავთ ქვეყანასა—
ქრისტეს ღირსების შესამკობელად.

განკანი.

საღდგომო ვაჭრობა.

ჩემი დედაკაცი ჩამაცივდა:

გინდა თუ არა ქალაქში უნდა ჩახვიდე სავაჭროთაო.

ვეუბნები: დედაკაცო, რამ გადაგრია, რა დროს ვაჭრობაა? ყველაფერი მამასისხლათ არის. არა, რომელი მილიონჩიკი მე მნახე, რომ ქალაქში სავაჭროთ წავიდე! აკაკი ხოშტარიამაც კი ვერ გაუძლო ქალაქის სიძვირეს და ლონდონში წავიდა.

— აი, მეხი კი დაგაყარე. ხოშტარიას დაადარე თავი. ხომ არ გინდა ბერიძესაც შეედარო. ნახე, ხოშტარიამ, რა არ მოიტანოს. მე ვიცი, მასაც შვილები ფეხშიშველა და ტანთშიშველა დაუდიან.

— ხოშტარიას შვილები არა ყავსო, გაზეთში წავიკითხე.

— სულ ერთია, შვილიშვილები ეყოლება, დისწულები... ბევრ ლაპარაკს თავი დავანებოთ. დედმამის სული წაგიწყდეს, თუ ქალაქში არ წახვიდე სავაჭროთ.

— მერე რა გინდა, რომ მოგიტანო.

— ჩაი, შაქარი, ნავთი, საპონი, ნემსი, ძაფი, ჩითი, ტილო,—საკაბე მე, მაროს, მელანოს, სოფიოს და ფეხსაცმელი ეე, მაროს, მელანოს, სოფიოს, კიკუას, მალხაზას. საპერანგეები მე, მაროს, მელანოს, სოფიოს, კიკუას, მალხაზას, შენ დედამთილს საკაბე, ლეჩაქი, ფეხსაცმელი...

— სხვა აღარა გინდა რა? ვინ მომაშავა მაგოდენა ფული?

— ოხრათ დაგირჩეს, ცოტა გიყრია ზანდუკში? ეს ნიკოლოზისაო, ეს კერენსკისაო, ეს რაღაც ბონბონებია! . მა რა ოხრათ გინდა?

— მე კი არ მინდა სხვებიც არ იღებენ.

— ქათამი წაილე ქალაქში, კვერცხი. გაყიდე და იყიდე ყველაფერი.

გავბრიყვდი, დაუჯერე დედაკაცს და ჩამოვედით ქალაქში გათენებისას. ბერუამ მითხრა: ბიჭო, ჯერ ადრეა, მოდი პალიკმახერთან შევიდეთ, თავი გავაკრეჭინოთ და პირი გავაპარსვინოთო.

— არა, მუდრეგო, რომელი ბურჟუები ჩვენა ვართ, სოფელში გიგოლა დალაქმა ველარ გაგვპარსა?

— ეხლა ბურჟუები აღარ არის. ყორდანია, რამიშვილი, გიქოლა შენა და მე ყველანი აფხანიკები ვართ, პროლეტარები.

გავბრიყვდით. თავის გაკრეჭაში და პირის მოპარსვაში პალიკმახტერმა ასი თუმანი გვთხოვა.

კაცო, ღმერთი არ არის? ბატკნის. თავი მოხარშული ერთი თუმანია, შენ მარტო თავის გაკრეჭაში ას თუმანს მახთეევინებ...

— მერე შენ აღდგომის ბატკანი ხარ? მა რა გიყო? თითო მაკრატელში ათასი თუმანი მიმიცია, საპონი გირვანქა ასი თუმანი ღირს.

რაც ფული გვქონდა სავაჭროთ, ნახევარი იმ ვერანა პალიკმახტერმა წაგვართვა. კიდე არ გამაბრიყვა ბერუამ? ეხლა დუქანში შევეხეტეთ. თითო არაყი დავლიეთ, ხაში ვჭამეთ და ნახევარი თუნგი ღვინო დავაყოლეთ. დაგვიჯდა სულ ხუთასი თუმანი. გამოვედით ბაზარში ცარიელი ჯიბეებით და დავიწყეთ ვაჭრობა. კვერცხი და დედლები მამასისხლათ დავყიდეთ და ეხლა საყიდლათ გავეშურეთ.

ჩაი და შაქარი უნდა გვეყიდნა. ვისაცა ვკითხეთ სიცილი დაგვაყარეს. არა, რომელი მილიციის ხალხი ხართ, რომ ჩაის დალევა გინდათ? რა თქვენი საქმეა. თუ სამოვრები გაქვთ, ჩამოიტანეთ თითოში ათას თუმანს მოგცემთო. ვერც ნავთი ვიშოვეთ. თვეში ერთხელ მოაქვთო ნავთი ტფილისში, ერთი თვე კიდევ ოჩერედში უნდა იდგეო. ვერც ნემსი და ძაფი ვიყიდე, ვერც საპონი, ვერც ჩითი და ვერც ფეხსაცმელი. საკოხელი აღარ იკვლისო.

წამოვედით მე და ბერუა ქალაქიდგან ცარიელ-ტარიელები. გაჯავრებულ გულზე დუქანში შევედით და კარგა ლაზათიანათ ჩავითვერით. რაც ბონბონები გვქონდა მედუქნეს მივახალეთ ეაუმაძღარ თავში და სახლში წავედით. დედაკაცმა ტირილი დაიწყო. ამოვიღე ჯიბიდან აბრეშუმის ბაღდადი, ქალაქში რომ ვიყიდე ას თუმნათ, და ვეუფეშქაშე—ეჰა, ცრემლები მოიწმინდე.

ესეც შენი ვაჭრობა! ნეტა ეს კვერცხები და დედლები ჩვენ გვეჭამა...

შავგრემანი

სპეკულიანტების განცხრომა სააღდგომოთ.

ზალიკაის წერილი დამფუძნებელ კრებაში.

წერილი პირველი.

ქრისტე აღსდგა! ჩემო კერძო საკუთრებასავით საყვარელო და მოსვენებასავით სანატრელო ბიძავ, დამფუძნებელო კრებავ. იცოცხლეთ და იყავით შახათ, კორჩხლათ. გული გქონდენ კერკეტსავით და ერთწამაიც არ დაგავიწყდენ ნოე ჟორდანიას ლოზუნგი: არც მარჯვენით, არც მარცხნით. წვრილ მესაკუთრე დემოკრატიას უნდა მოეზუკუტუროთო. ჰოდა, იმას თქვენდონი გამოცდილება ფეხის ნეკში აქ. ასე ბიძიებო, ჭკუით. პრასას გაწყენენ მაი ყაზილარი ბალშევნიკები, ჩვენ ორ ქცევა მიწას თავს დავასისხლავთ. ტყულათაი, რაც უნდა იგი ილაპარაკოს ქართველების პურიშკევიჩმა ვეშაპელმა, ძაღლის ყურყულსავით გეიარს.

აგი ყველაყაი ასე მარა, ჩემი ბატონი შენ ხარ, თქვენ აფერს დაგიმალავთ და პაწაი გულს კი მაკლია. ვინცხა ყაზილარებმა რომ გამეიწვეს იქინეი ენა—მთელი ხაზინა გლეხებს აქვენ, ზედ აჯდიან და უნდა უკან გამოვღლიტოთო (დაგლახთა მათი ყოლიფერი, გლეხობა მევიცილეთ მგონია და პატიოსანი თავისუფალი მოქალაქეები ვართ), იმდენი ცხონდა იგენი, მართალს ჩიოდენ.

იგი კი არა და, ნამუსათ გეტყვით:—უმრავლესობას ნიფ... (უკაცრავათ) ბერანგი და მისი ამხანაგი არ გვაცვია და ნაფხანი ნაჯილდოვებ ცხენსავით გვაქ ზრუგი. ამ სააღდგომოთ ერთი ბლუზაი მქონდა, ბლუზაიც იგი იყო ჩემი და პერანგიც. ჩამაფრინდა ჩასაკავებელმა ქალმა—ოჯო დავრეკოთ და ერიცახეს შეისვენებო, გამაბრიყვა—გევიშპე, გავშალეთ ლოჩხაურს მაღლა ენქერსავით. დააქანა—ავაქანე, დააქანა—ავაქანე, დააქანა—გამშპა ხელში, ვდგუნე ცეცხლში და დავრჩი სააღდგომოთ ტლიკვათ. შენი ბრალი იყო, ჩემი ბრალი არ იყო, შენი ბრალი იყო,—ვიდავეთ და ვიჭიჭყინეთ საღამომდი, დაღამდა და სამ ღამეს არ წავკარებივართ ერთმანეთს. გადავბრუნდებოდი—გადაბრუნდებოდა, გადმობრუნდებოდა—გადავბრუნდებოდი და ახლაც ნიკრით უყურებთ ერთმანეთს. ახლა, რა ვიცი, აღდგომას რომ თქვენ ამის კითხვაში იქნებით, თქვენი ზალიკაი ეგება გაჩხირებული ეგდოს ლოგინზე, ან მოვალეები არ გამითენებს და ან ცოლ-შვილი და თუ ისთე უბედური ვარ, კიდო გადავრჩი,—თქვენთან ერთი გორიცაი ამბავი მაქ მოსაწერი,

შხანკოლა.

მელია და ქათმები

(არაკი)

ერთხელ მშიერმა კუდა მელამა,
რომ ვერ იშოვა ლუკმა ვერსადა,
დაიწყო სოფლათ წანწალი, ძრომა
როგორც ეს ჰქონდა იმას წესადა.
შეცუცქდა გლეხის საქათმის ქვეშა
რა დაინახა ზემოდ ქათმები,
პირ-ნერწყვიანმა ამოიხვნეშა
და მათ შესძახა ტკბილი რითმები:
„ეჰ, მეგობრებო,
გულის სწორებო,
ჩამსხდარხართ ერთად, როგორც ტუსაღი!
ჩამოდი ქვემოთ,
სიტკბო ვიგემოთ,
გადავიაროთ ეს მინდორ-ბაღი.

ვემუსაიფოთ ერთი მეორეს
ამბები ვიცი ათასი გვარის,
მანდ, ზემოდ ეხლა სიცხე გაწუხებთ
და ქვემოთ კარგი ჰაიერი არის".

მამალმა უთხრა: ეგ მართალია—
ტყვესავით ვზივართ ამ კარიაში,
მაგრამ რა ვქნათ რომ შიში გვაქვს მხეცის
და ვერ გავდივართ ღამ ღამე კარში?!

— რომელი მხეცის, ჩემი ხომ არა?
მართალი მითხარ თუ გწამს გამჩენი.

— დიახ, აგრეა ჩვენო მელიავ,
შიში გვაქვს სხვების და თანაც შენი.

— ჩემო კეთილო, თქვენ არ გცოდნიათ
ეხლა ქვეყანა რომ შეიცვალა?
მხეცებისაგან ამ ჩვენმა მხარემ
იგიც ეყოფა რაც რომ იწვალა.

კანონებია გამოცემული
ახალი მეფის, იმ ჩვენი ღმერთის,
ეხლა მხეცები არავის ერჩის
ყველა ძმები ვართ აწ ერთმანეთის.

— ეგ თუ აგრეა, კარგია, თორემ
აგერ რომ ძაღლი მოდის, მურია,
იგი ხომ კარგს დღეს არ დაკაკრიდა
რომ იყოს ქვეყნად მტრობა-შურია?

— ძაღლი მოდისო? — გაიგო მელამ —
და კვლავ მოკურცხლა უკანისკენა,
მამალმა უთხრა: კარგო სტუმარო,
რამ შეგაშინა, რომ მირბი შენ?!.

აკი ამბობდი, ეხლა მხეცები
აღარ ერჩისო არავის, მგონი!
მაშ ძაღლი ეხლა ხომ შენი ძმაა,
თუ გამოიცა მართლა კანონი?..

— ეჰ, ვინ ენდობა, ეგებ ჯერ იმას
ეს კანონები არ წაუკითხავს
და მაშინ ძაღლი, ყველაზე მხეცი,
რას შემიბრალებს, რას გამიკითხავს?!

ეს წარმოსთქვა და გაჭრა მელია,
მამალმაც ჰკადრა სიტყვა მართალი:
— შენსავით მხეცი რომ მოსპოს ქვეყანა
დიდხანს ვერ მოვა ის სამართალი.

გურიანთელი

გურული სცენა

მაკრინე და მარინე.

მაკრინე. დედავ, ათასი მადლი უფალს, რომ ცოცხალი მყავს შენი თავი ჩემო მარინე! რა შობი ქალო, როცა გყავს ქმარი, შვილი, რძალი, მული, მაზლი დედამთილი, მამამთილი, ყველაყაი, ყველა კაი — სახლის ნახვეტიანა.

მარინე. ბუნებამ და ღმერთმა მიცოცხლა შენი თავი სანამდი ქვეყანა არ გეზიზღებოდეს, ჰერანგი გეზიდებოდეს. რა ვქნა გულო, ვათრევ ვაჭივრებულ სულს. გოგიეი ღრიკელიო, ყოველი დღე ვიკელიო,—ისეა ჩვენი საქმე, აღარ არის ღონე, გაგვშპა ტყავი კუდის რიკამდე, წინ და უკან ხელს ვიფარებთ ყველაი ისე დავდინდრიქდით. კურო და სიკვტილიო, სწორეთ ისე მოგვადგა იქედან ათასნაირი გადასახადი, აქედან აღდგომა რომ ღმერთმა მშვიდობით გაათენოს აღარ ვიცი ვის შევუძვრე. ღმერთი გუუჩენს ლანჩხუთის დუქნებს ცეცხლს, რავაც ერთიგზობა გადიბრაწა. კიდო ვითამ რაცხა ქალაქის თავი იძლევა პაწეი მოვლეთათ, მარა რაი, ერთი ტუმარაი ფული წევიღე და ერთი პლატუკაი ჩინთა ჩუნთაი მომაქ.

მაკრინე. უი დაიავ, შენ ნუ ცოდავ ღმერთს... იპწკინე, რაცხა მაინც ქე გიყიდია. ისე სხვაფერ იქნებოდეს მშვიდობა თვარა, სიძვირიზა ძუას რავა გავაკანებ. ქათამი მყავს და კვერცხი, სიმინდი და ლობიეი. იგენის ჭინჭი მჭირია, რავარც მომყიდიან ისე მივყიდი, მომიმატებენ მუუმატებ, ამიწევენ უუწევ და თუ ვერ შევსტობი და გავშიშვლდები—ჯანი გავარდეს. ცხვირ პირი თუ წუდამ შიშველი გვაქ ერთი იმანაც დეინახოს მზის სინათლე, ვითამ რა იქნება?

მარინე. შენ გამომიწყტი აღარა მიდგ ემჩი ლაღანცურობ. დასურ ახალი ამბავი გამახსენდა, რაცხა მოპროტეს ბალშენიკებზე თუ მართალია. რუსეთში დელიკინი გუუნიავებიან და ახლა ჯკინდამიდან ჩვენ მოგვდგომიან.

მაკრინე. უი დედავ რა მითხარი აი საჯაყი, ღმერთს დუუჯერე ღმერთმა დეიცვას თვარა იგენის მოდგომას გირჩონოდეს თათრებმა და სომხებმა მოგვადგეს.

მარინე. აგია გულო, სიბერის ხანს სიქაჩლეო ვითამ რა იქნება ერთ ყაძახს რომ ჩავფრენივართ, ერთი ომში ცოლობაც გამოვცადოთ. შაქრათ შენ-

თან მუსაიფი მა'ა ბზეიც ქე ჩაკანკალდა — მშვიდობით (მიდის).

მაკრინე. მშვიდობით მომელოცოს აღდგომა, ნახვამდის გულო (ისიც მიდის)

შხანკოლა

2

— გამარჯობა ალექსავ შენი! სა იყავი კუტა!

— ღმერთმა გამარჯობა ნუ მოგაკლოს, სა ვიყავი და ჩოხ ტაურში ძამიავ. — შენ სათ იყავი მაქსიმელა?

— მე სა ვიყავი და სამტრედიაში სუდთან საქმე მქონდა, მერე და არ იკითხავ რაფერი საქმეა სუდში? რაც ახალთაობა გამოცხადდა მერე გაკეთდა საწყალი კაცის საქმე; სამტრედიაში დაუნიშნავენ სუდია და არ იკითხავ რაფერია? პირდაპირ ხთისნიერი კი ყოფილა იგი ოჯახ აშენებული. ამტელხანს იმისთანაი წყეული სუდიები იყო, რომ არც ქრთამს გამოგართმევდა და არც საქმეს გაგიკეთებდა. ახლა ძამიავ იი კაცი თუ რამეს გამოგართუმს გინდ მტყუანი იყო და გინდ მართალი, საქმეს მაინც გაგიკეთებს რაც უნდა დაემართოს.

— დედავ და, მაქსიმელავ, რეიზა გინდა მომატყუო ამტელი ხნის კაცი? შენ გონია მე არ ვიცი სამტრედიის ამბავი? პაწაი რომ ვიყავი მას მერე სულ იქინეი დავდივარ. (ნუ გეშინია თიფლისში არ გევეშვი ჩემ ოლღაიას) გუშხამ კიდომ საქმე მქონდა მე და ლუკაიას იქინეი; ვიფიქრე, მოდი ერთი კაი ძღვენი წოუღო სუდიას მეთქინ და იქნება საქმე გამიკეთოსთქო, ავდექი ბიჭო და, ორ გამიშვია შინ აფერი: ერთი პაწაი გუდა ალადასტურაის ღვინო წოუღე, ერთი კაი შეწვარი გოჭი და ორი კელამიდაი ხაჭაპურიც; მაშინ ქე დამპირდა იმ ოჯახქორმა, შენი იქნება ყორიფელიო. დასედანიაზე რომ მივედი, ქიარ მომისპო! — იმას მიესპო დღეი, მერე არ იკითხავ მაქსიმელავ რაფერათ ყოფილა საქმე? თურმე ლუკაია გასაციებელს ჩემზე მეტი მიეტანა ყორიფელი და იმან შეაცთინა იგი სუდიც ვინცხაა.

— აბა რავა გინდა კუტავ, იმასაც ჭამა უნდა და რა ქნას. მაგას ნუ კი გუუმტყუნებ არ მოქცეულა არც იგი გლახათ, ვინც მეტი მიცა, იმას გოუკეთა საქმე, აბა რავა გინდა? მაგრამ კაი საქმე არც იმას მოსვლია ძამია, როგორც გავიგე. თუ შენი დედალი იმან ტყულაი შეჭამა მისი დედლებიც გოუწყვეტია ჭირს საჯაოხოში და ახლა თურმე საკუთარი ვაგონით თიფლისში წოუღია იქ უნდა დავასაფლავოო.

პაწაი წელკავი

საამდროვო კუპლეტები

(ვაი-ვუი გურულ კილოზე)

—მახსოვს ძველათ ძმაო,
ვაჭრებს აგინებდენ:
ჩარჩებს უწოდებდენ,
წურბლებს ადარებდენ.
დღეს ვინ არ გადიქცა
სპეკულიანტებათ?!
რომელი წინ-უკან—
ერთმანეთს აკვტებათ.—ვაი-ვაი და სხვ.

— რაღა გაუმტყუნოთ
ქალაქთა კავშირებს,
ან სულ რომ ჩარჩობდა
იმისთანა პირებს?!
ყიდულობს და ყიდის
სამაზრო ერობა,
აგერ ტიკს მოათრევს
თემის გამგეობა.—ვაი-ვაი...

— გინდ დაბლა მიხედეთ,
გინდ აყევით ზევით,
ყველა თავს იწონებს
ფასების აწევით.
სხვას თუ აფერს იქმენ
ეგ საქმეა განა?
ენამ დრო მოჭამა—
მიხვთა დღეს ქვეყანა — ვაი ვაი...

— სხვა ქვეყნიდან ძმაო,
აფერი მოაქვენ
და აქ თვითონ ჭამენ
თუ კი რამე აქვენ.
ქალაქში იყიდონ,
სოფლათ გაასაღონ
და ამით სურთ განა
საქმე გააჩაღონ?!—ვაი-ვაი...

ხიც-ხიც

თბილისის მოქალაქენი მოლოდინში.

— მოქალაქენო! წავიდეთ სახლში, ტყუილათ შევსცქერით ჩვენს მომარაგების მინისტრს, როგორც ეტყობა არაფერი არ გამოვა.

ალდგომის სალამი

(პროვინციელ მეგობრებს).

ქრისტეს აღდგომას გილოცავ,
ქიათურელო გოგია!
შენ არ ხარ იგრე ზარმაცი,
როგორც რომ ჩვენში ზოგია.
სცენებს სწერ სომხურ კილოზე
მეტის მეტ სასაცილოსა,
(მაგრამ შენს ძველსა „მათრახსა“
ნუ დაივიწყებ შვილოსა).

—

ქრისტეს აღდგომას ვულოცავ,
ცხვირაძეს—ოზურგელსაო
და ცნობილ ძველსა მესტვირეს
ბლიკვაძეს – ბათუმელსაო.
კარგი იქნება ხანდახან
ამოიწმენდდენ ყელსაო
(და კვლავ გვასმენდენ ლილინსა—
სატირელ-საცინელსაო).

—

ლანჩხ თელ ფხიზელ შხანკოლას
ვულოცავ ალდგომასაო,
მთელი იმ კუთხის რაიონს
სავსებით ვანდობ მასაო.
ვიცი მოიწყობს ამბებსა
სატირალ-საოხუნჯოსო,
(რომ ზოგი ძალზე აცინოს
და ზოგიც დაამუნჯოსო).

—

გილოცავ ქრისტეს აღდგომას
ოზურგეთელო პიტნაო,
იქნებ სთქვა: აღარ მჭირიხარ
და სულაც არ გეპიტნაო.
მაგრამ ხანდახან დასძარი
შენი კვიმატი ენაო,
(გისურვებ რომ არ მოგაკლდეს
ამ სააღდგომოთ ლხენაო).

—

დაესწრას მრავალს აღდგომას
ჩვენი ფოთელი **შოველი,**
რომ კვერცხი ჰქონდეს წითელი
და სანოვაგე ყოველი.
ვაბარებ ფოთის ქალაქსა,
უზამდეს რევიზიასა.
(კი არ ჩამორჩეს ბუტუნას
თავის ნაცნობსა „ძიასა“)

—

ქრისტეს აღდგომას გილოცავ
ჩემო პატარა **წაველა,**
არ ვიცი, ეხლა ვის ეტრფი,
სადა ხარ, საით წახველა.
თუ ცოცხალი ხარ, გეთაყვა,
რისთვის არ იწყებ კბენასა?
(გვაცნობე შენი ამბავი
კი ნუ ჩაიკმენდ ენასა).

—

აღდგომას მრავალს დაესწრას
ფონ-ტეფო — ხაშურელია,
ჩაარაკრაკოს ლექსები,
ამოიწმინდოს ყელია.
განა ქვეყანა გასწორდა,
ალარ გვყავს ტურა-მგელია?
(გვითხარი რაი, ძმობილო,
შენი სიჩუმე ძნელია).

—

დანარჩენებსაც საერთოთ
ვულოცავ ქრისტეს აღდგომას,
ვუსურვებ (დღეის დღეს მაინც)
ლაზათიანათ გაძღომას.
ბლომათ ეჭამონ — კვერცხები,
ქათმები, ხაჭაპურები,
(იქეიფონ და ილხინონ,
არ ჩამოყარონ ყურები).

მათრახოსანი

ქრისტე აღსდგა!

ღალატი—ღალატისათვის.

ბოკაჩიოსი.

ქალაქ სეინში ცხოვრობდენ ორი მდიდარი ახალგაზრდა ყმაწვილები, კარგი ოჯახის შვილები და ორივე ცოლიანები. ერთს ერქვა სპინოლოჩო და მეორეს ცეპა. ამ ორ მეგობარს ერთმანეთი განუსაზღვრელად უყვარდათ; ორივეს ლამაზი ცოლები ჰყოვდათ. სპინოლოჩო ხშირად დადიოდა თავის მეგობრის სახლში, გაეცნო დაახლოვებით მის ცოლს და შეუყვარდა იგი. მეგობრის ცოლმაც სიყვარულითვე უპასუხა. დიდ ხანს იყვნენ შეუმჩნეველად ეს ორი მტრედნი. არავინ არ ფიქრობდა, რომ სპინოლოჩო თავის მეგობრის ცოლს ყვარობდა. დიდი ხნის შემდეგ ცეპამ ეჭვი აიღო, რადგან მის ცოლსა და სპინოლოჩოს ერთმანეთთან მოქცევაში გადაჭარბებული სინაზე ეტყობოდათ.—რომ დარწმუნებულიყო ცეპა თავის ეჭვში, ერთ მშვენიერ დღეს, იმის მაგიერ, რომ წასულიყო ქალაქში სავაჭროთ, იგი დაიმალა და დაუწყო თვალ-თვალი სპინოლოჩოს. ლოდინი დიუხანს არ დასჭირვებია, სპინოლოჩო ხელად გაჩნდა. დარწმუნდა რა რომ

ცეპა სახლში არ იყო, გადაეხვია თავის საყვარელს და დაუწყო კოცნა. შეწუხებული ცეპა ორნაირი ღალატით გულში იკლავდა სიბრაზეს და ფიქრობდა მხოლოდ იმაზედ, თუ როგორ გადაეხადა სამაგიერო თავის მეგობრისათვის. შეყვარებულნი ხელი ხელ ჩაკიდებულნი წავიდნენ საწოლ ოთახისაკენ. ცეპამ უკვე მოიგონა ხერხი, თუ როგორ უნდა გადაეხადა სამაგიერო და მოთმინებით იტანდა შეურაცყოფას. წავიდა თუ არა სპინოლოჩო, ცეპა მაშინვე შევიდა ცოლის ოთახში, ცოლი მეტად შემკრთალი და დაბნედილი დახვდა.

— აქ რას აკეთებ? შეეკითხა ქმარი.

— ხომ ხედავ რომ რიგზე ვერა ვარ, თმას ვისწორებ.

— დიახ, რიგზე რომ არა ხარ მეც გატყობ, ეგ არ შეშვენის ერთგულ ცოლს და ცეპამ გადუშალა თვალ წინ ცოლს თავის ყოფა-ქცევა. ცოლს საქციელი წაუხდა და მეტი გზა აღარ ჰქონდა, გამოტყდა და ტირილით ქმარს პატიებას შესთხოვდა.

— შენ მე დიდი შეურაცყოფა მომაყენე—გაპატიებ, მხოლოდ ერთი პირობით: შენ უნდა შეასრულო ის, რასაც მე გიბრძანებ.

ცოლი ყოველივეზე დათანხმდა.

— მაშასადამე შენ ხვალ დაიბარებ სპინოლოჩოს—სთქვა ქმარმა—ცოტა ხნის შემდეგ მეც მოვალ, გაიგებ თუ არა ჩემს მოსვლას, სპინოლოჩო მაშინვე ზანდუკში დამალე. როდესაც შენ ამას შეასრულებ, დანარჩენს მერე გეტყვი. შეასრულე ჩემი ეს ბრძანება და მე ყოველივე შენ შეცდომას დავივიწყებ.

დამნაშავე ცოლი შიშით ყოველივეს დათანხმდა.

დილაზე ცეპა და სპინოლოჩო ერთად იყვნენ. შუადღისას სპინოლოჩოს გაახსენდა თავის საყვარელთან რომ მიწვეული იყო, გამოემშვიდობა თავის მეგობარს, მოიმიზეზა ვითომ დაპატიჟებული იყო ნაცნობთან სადილათ და გასწია თავის სატრფოსთან.

სპინოლოჩო ის იყო შევიდა თავის საყვარელთან, რომ კიბეზედ ხმაურობა შეიქნა, ცოლმა, ვითომ ქმარის მოსვლით შეშინებულმა, სპინოლოჩო ზანდუკში დამალა და ზედ კლიტე დაადვა.

ცეპა შემოვიდა ოთახში და ჰკითხა ცოლს: მზათ არის თუ არა სადილი.—მე ეხლა სპინოლოჩოსთან ვიყავი, ჩემი მეგობარი ნაცნობთან სადილათ წავიდა, მისი ცოლი ახლა სახლში მარტოკა იქნება წადი და დაპატიჟე სადილათ ჩვენთანო. ცოლი აგრე მოიქცა. ცეპამ დიდის პატივისცემით მიიღო თავის მეგობრის ცოლი. თავის ცოლი კი გაგზავნა სადილის მოსამზადებლათ. მეგობრის ცოლს ხელი გამოსდო და შეიყვანა იმ ოთახში სადაც სპინოლოჩო ზანდუკში იყო ჩაწყვდეული.

— ეს რას ნიშნავს? ჰკითხავდა ცეპას გაკვირვებით ქალი,— რა გემართება ცეპა!! ეგ არის თქვენი მეგობრობა?!!

— მომისმინეთ ქალბატონო, უთხრა ცეპამ, მოჰკიდა ხელი და ზედ ზანდუკზე დასვა თავის მეგობრის ცოლი. მე მიყვარდა და მიყვარს შენი ქმარი, როგორც ჩემი საკუთარი ძმა, მაგრამ მის მეგობრობაში მე უკვე ეპვი შევიტანე. დანამდვილებით ვიცი, რომ ის ჩემ ცოლს ყვარობს. მე ეს ჩემი თვალით ვნახე, მე მინდა იმას სამაგიერო გადაუხადო. თუ თქვენ ამაზე არ დამეთანხმებით, მაშინ მე მას სასტიკად დავსჯი. ცეპამ დაუმტკიცა თავის სიტყვების სინამდვილე და ლამაზიც დათანხმდა წინადადებაზე, მხოლოდ ერთს სთხოვდა, თქვენ ცოლთან ნუ გამამხელთო, არ მინდა მასთან მეგობრული განწყობილება დავარღვიოვო, მე მისთვის ყველაფერი მიპატივებიაო.

— დამშვიდებით ბრძანდებოდეთ, უთხრა ცეპამ, სამაგიეროთ მეც თქვენი თანაგრძნობის ნიშნად ძვირფას საჩუქარს მოგართმევთო.

ორივე ახლად შეყვარებულნი ზანდუკის თავზედ მოთავსდნენ და მიეცნენ თავ-დავიწყებას.

სპინოლოჩოს ყოველივე ეს საუბარი ესმოდა. მეტის-მეტი სიბრაზისაგან კბილებს აკრაჭუნებდა და თავის ხორცს იგლეჯდა, მაგრამ ბოლოს და ბოლოს რომ დაფიქრდა დამშვიდდა, იფიქრა რა უყოთ ცეპა მხოლოთ სამაგიეროს მიხდისო და გადაწყვიტა ისევ ცეპას მეგობრად დარჩენილიყო.

რამოდენიმე ხნის შემდეგ სპინოლოჩოს ცოლმა მოკითხა ძვირფასი საჩუქარი ცეპას. ცეპამ ცოლს დაუძახა და უბრძანა ზანდუკის გახსნა.

— აი თქვენ ძვირფასი საჩუქარი,—უთხრა ცეპამ თავის ქმარზე.— ძნელი გამოსაცნობი იყო იმ წამს, ვინ უფრო დარცხვენილი იყო — სპინოლოჩო თუ მისი ცოლი.

დარცხვენილი სპინოლოჩო მიუახლოვდა ცეპას და უთხრა: ჩვენ ეხლა ქვითა ვართ. დამერწმუნე, რაც მოხდა ეს სრულებით ხელს არ შეუშლის ჩვენ მეგობრობას. აქამდის ჩვენი ცხოვრება გაუყოფელი იყო ჩვენ ცოლებს გარდა, აწი ცოლებიც საერთო იყოს. და ამ დღიდან თითეულ ქმარს ყავდა ორი ცოლი და თითო ცოლს ორი ქმარი. იგინი ბედნიერათ გრძნობდნენ თავს...

ხა — მი

მესტვირული.

პირველ ყოვლისა მსურს გაცნო
ადგილი განაპირია,
(თქვენი ჭირიმე, ამას გთხოვთ,
არ დარჩეთ განაკვირია).
კულაში ჰქვია სახელათ
კულტურის ფესვი, ძირია,
მაგრამ იქ ბევრი ბრძანდება
საცემი — ასაყირია.
და მეც ავიდე ქამანჩა
(ვახსენე ბერი, მწირია).
გუდა მუცელზე მოვიდე
ავალილინე სტვირია.
გამოვეთხოვე ჩემს სატრფოს
გადაუკრცნე პირია —
(რადგან მგზავრობას დღეს ჩვენში
ხიფათი დასდევს ხშირია)
და კულაშის გზას გაუდექ
სიცოცხლე განაწირია.
ქაჯაიების ქუჩაზე,
სადაც დგას მუდამ ღვარია,
სადაც დამხრჩვალნი სულდგმულნი
გვინახავს მრავალ გვარია.
სადაც ვერ გადის კამეჩი
ღონიერი და მძღარია —
ძლივსღა გავცურე ფონითა
და გაველ ცოცხალ მკვდარია.
(ვერავინ ვნახე იქ ახლო
მერტყა მათრახის ტარია).

ბრაელების ბაზარში
როგორც შევყავი ცხვირია,
მართალი გითხრა, ვიგრძენი
ტანჯვა და გასაჭირია.
კიდევა კარგი, ბლუზითა
მე ავიკარი პირია
და მთლად ბედისგან არ გავხდი
დანაგმობ-ანატირია.
თორემ ისეთი სუნი სდგას
კაცს გაუჩნდება ჭირია,
ველარ გაუძლებ სიმყრალეს,
რაც უნდა იყო გმირია.
(აქ კი მათრახი მაგარი
ეროობის ხმოსნებს სჭირია).
როგორღაც იყო, გავცილდი,
გადავიარე ზღვარია,
ქაჯაიასა აფთექის
შევაღე უცებ კარია
და ფარმაცევტკას შევსთხოვე
„კაპლი“ მე ორი ცვარია,
თან აუხსენი მიზეზი
და ცრემლი დანაღვარია,
(მაგრამ ტუჩისა აწევით
მითხრა მან ცივი ვარია).
რაღას ვიზამდი... გავშორდი,
დავხარე დაბლა თავია,
წინ გადმეშალენ ფიქრები
აჩრდილივითა შავია.
სწორედ რომ მაშინ ვიყავი
მე ცუდი სანახავია,
აღარ მახსოვდა მე სტვირი
და არცა ჩემი მკლავია.
(დავსწყევლე ებრაელების
ბაზარი გულ-საკლავია)
რომ მომეპოვა სიმშვიდე
დიადი, სანატრელია,
კოპერატიულ დუქნისკენ
შევყევი, როგორც მელია.
იქა დამიხვდენ ბლომათა
მე ნაცნობები ძველია,
გადამეხვივნენ კისერზე —
შეიქნა კოცნა ცხელია.
(ერთმა ბარიშნამ მომისვა
ტუჩებზე ენა სველია).
რა რო მინახეს მათრახი
და სტვირი გამობმულია,

მყისვე შეინძრნენ, ლაქუცით
ვითომც მომილბეს გულია.
დამიწყეს ქ:ბა-დიდება
მოქარგულ-მოკაზმულია,
ოქროს სიტყვებით აკინძეს
მოძღვნილი სიხარულია.
დუქანშიც შემიპატიჟეს
—გვაქვსო უზომო ფულია,
ბოლშევიკების შტაბიდან
წინა დროს მიღებულია.
ეს რომ ვისმინე მესტვირემ,
მყის შემიწუხდა სულია,
ამოვაძვრინე წელიდან
მათრახი დახლართულია,

(მოვსცხე და მოვსცხე „ბანდისტებს“
დაურთე წყლულზე-წყლულია).

რა კი დავიცხრე სურვილი
და თან ვიძიე შურია,
ვასო მინდოდა მენახა
არ ეთქვა საყვედურია.
(გიმნაზიისა ამბებსა
მოვკარი შორით ყურია,
რაზედაც ხალხში ტრიალებს
დღეს ხმები უმადურია)
მაგრამ გავიგე მე გზაზე
(საწყალი, უბედურია)
გარდახვეწილა სადღაცა
ქანქარით მონაწყურია.

(ეხლა სხვა ფიქრობს იგემოს
კულაშის თეთრი პურია)

კუხელაშვილიც ვერ ვნახე—
სწორ-უპოვარი მღვდელია,
ვერც დანელია, მერგელი
(ბიჭი, ესფერთა მცველია).
ვერცა პაპავა „დიპლომით“
შუბლი რომა აქვს სქელია,
ვერც ლიდა „რუსის ასული“
ქართველთა შემრცხვენელია.
ვერც ბლალოჩინი ჩაჩუა,
ვასოს მარჯვენა, მხსნელია,
ვერცა ნატაშა, ვერც ლოლა
(ქალწულნი გულ-მკერდ ცხელია).
ეს კრება პედაგოგების
კუდაშის მნათობელია,
ჩემი გულისა კი ყველა
უდროოდ დამკოდველია.

და მიტომც მსურდა გადმეკრა
მათთვის მათრახი მწველია,
რომ ლაჩარ გლადიატორებს
ჩხუბზე აელოთ ხელია

(მაგრამ, იმათი იღბალი,
ვერ ვპოვე მათი ხვრელია)...

ჭაგნელი ბზიკი

ხათაბალა ჩემს თავზე.

ჩემო თავო ეს რა მოგდის,
ჩვენები რომ აქე – აქე!
განა ამით შეიქენი
ბედნიერი მოქალაქე?!
იქ თეთრ პურსაც მიირთმევენ
და მჭადი კი არ მაქვს აქ მე,
რა დღეში ხარ ჩემო თავო,
როგორ არის შენი საქმე?!.

—

იქ სასახლე ბრწყინავს, ელავს,
განცხრომა აქვთ და სიამე,
მე კი—სახლში ჭრაქიც არ მაქვს
და ბნელში ვარ მთელი ღამე!
ვინც რამე სთქვა იმათზედა,
შეედავე, ბევრჯელ დაჰგმე,
დღეს რას ფიქრობ ჩემო თავო,
როგორ არის შენი საქმე?.

კუკუ.

მოქალაქის ფიქრები.

ბალშენიკი ცოლი

ოხ, რა ქვა დავნაყე, რანაირათ დავიღუპე! არა, რა მრჯიდა: მე პირძაღლს, მე დარდაკს, ვყოფილიყავი ჩემთვის, რა დროს ცოლის შართვა იყო ამისთანა ათქვლეფილ დროში!!

ქრისტიანო, ქვეყანა იქცევა, შიმშილით ვნუტრენი უსტროისტვას მოშლილი დროგივით გააქვს გრიალი და ამისთანა დროს რა მეცოლებოდა, თუ მე ტვინდაობებული არ ვიყავ! მაგრამ რომ შამიჯდა ეშმაკი და აღარ მოშასვენა! მაინც და ისე ვიყავი ატეხილი, რომ ვიცოდი ნესჩასტიას ვერ ავცდებოდი, მაგრამ რომ არავის დაუჯერე! ვაი, ჩემი ცოდვით დაიწვას ის მარჭაკალი, ვინც მე გამაბრიყვა და ცოლი შამართვეინა!

არა, რომ მოსდგა ის ენა წაგდებული და აქო: ,,ამისთანა ქალია, იმისთანა, შაგნებული! . მეც ვიფიქრე-თუ, დღეს განათლებულ დროში ვცხოვრობთ და, რაკი შაგნებული ქალი ყოფილა, შავირთავ რომ მეც განათლებულ ოშჩესტვაში ფეხი მედგას მეთქი. ვაი, განათლება კი არა, ცოლის შართვას ის არ მერჩია, რომ სულ უკუმეთ ბნელაში მჯდარვიყავ ამინის უკუნისამდე!!.

მერჩია, ჭეშმარიტათ მერჩია, მაგრამ რა ვიცოდი თუ ამ ნესჩასტიაში ჩავვარდებოდი! რა ვიცი, ქალს რომ შავხედე აღდგომის ღამის მარსკულავივით ლაპლაპებდა! მეც ეს ოხერი ცოტა ამ ღამაზი ქალების ახოტნიკი ვარ და ეშისაგან სულ დავიბნიდე, ვსთქვი თუ ჩამივარდა ხელში ფეთხაინის კელაპტარი, ავანთებ და მოუჯდები ამ სანთელს მეთქი! ისოცხლე ავანთე და მოუჯექი კიდევაც, მაგრამ ვაი იმ მოჯდომას! კელაპტარი კი არა, კუპრი, შავი კუპრი რომ დამენთო და იმაში გადავყუდებულიყავი ათას წილად მერჩია ჭეშმარიტად!

„ვერიდებოდი ლოლოსა, დამიხვდა სოფლის ბოლოსაო“, რომ იტყვიან სწორეთ ეგრე მამივიდა რაღა!

სხვისი მეშინოდა და ჩემი საკუთარი ცოლი ბალშენიკი არ გამამადგა!!! მერე როგორი მამალი ბალშენიკი!!. უბატონოთ ხმას ვერა ვცემ და შიშისაგან მუხლის ნევრები სულ მიკანკალებს! მეშინიან, ვაი თუ დამთხლიშოს რამე და ქურდი კატასავით ცხვირი მიმიჩეჩქოს მეთქი! მერე თუ რამე მქონდა სახლში გამააქვს, ხალხნო და შილაფლავივით ურიგებს ქვეყანას ჩემს ქონებას! ყოველდღე სულ რაზნი რაზნი კავალრები მოსდიან სახლში! სჭამენ, სომეს და მიდიან თითქოს ჩემი სახლი ბეზპლატნი სტალოვია იყოს! ვეებნები: დედაკაცო, თუ ამდენი ქენიხები გყვანდა რაღაზე მამთხოვდი, რაღაზე მაიკიდე ჩემი ცოდო მეთქი!

„რაო, ქენიხებიო! ქენიხები კი არა, ტავარიშჩები არიანო!“ ერთი ისეთი დაიყვირა და დამეტაკა, თითქოს ორი წლის ნასუქი ტახიაო! აი, შე ბურჯუავ, შენაო და ფჩხილებით კინაღამ თვალები გამომაკაწრა! მინდოდა ერთი წამომექცია და რიგიანათ დამეზილა, მაგრამ სრაზუმ იმისი ტავარიშჩები წამომადგნენ თავზე და მეც შიშით სალდათსკი მიშენიასავით გავჩერდი! რაღაცა წასჩურჩულეს ჩემს დედაკაცს და მეებნებიან: „როგორაო, შენ ნებას არ აძლევ სლაბოდნი ღრაჟდანინს რომ სობრანიაზე წამოვიდესო!“ ვეებნები: ხალხნო, ეს რევოლუცია ხომ მოახდინეთ, რაღა სობრონიები გინდათ?! ან და რა დედაკაცის საქმეა სობრონიები, რომ აულია თავი და მთელი დღე დაალაჯუნებს მეთქი! — „ჩვენ უნდა მოვემზადოთ, რომ უფრო გავარღმაოთ რევოლიუციაო“. — კაცო, რაღა ჩემი ცოლიდან იწყებთ ამ გარღმავებას, სხვა ველარავინა ჰნახეთ მეთქი! ერთი შამამიბღვირეს, მერე ჩაიცინეს, გაუყარეს ამ ჩემ ჯვარდაწერილ დედაკაცს პორუჩკი და წაიყვანეს! ის დღეა და ის. . მე ის აღარ მინახავს! ვინ იცის ის ეხლა სად არის, ვის გულს ახარებს და მე კი აქ ყურებ ჩამოყრილი ვგდივარ ვირივით! დავრჩი, ხახამშრალი, კუდამოძუებული და შარცხვენილი! ეხლა არც საქენიხოებში ვწერივარ, არც სემეინი პალაჟენიაში ვარ და არც ქვრივი! მე თითონ არ ვიცი რა ვარ!..

სული ყელში მომებჯინა,
გული სცემს და უკაკუნებს,
მე აქ ვგდივარ და ვინ იცის
ჩემ ცოლს ხელს ვინ უცაცუნებს!
ვზივარ დამწვარ-დახრუკული
ეს ყოფილა ჩემი ბოლო:
არც ქენიხი, არცა ქვრივი,
ცოლიანი, არც უცოლო!

გოგია.

ხათაგალა პროვინციებში

სუფსა. სადგურის წინ ვსეირნობდი,
ვნახე ერთი ტურფა ქალი;
მე შორიდან მისკენ ვრბოდი,
მანც მომაპყრა ცალი თვალი.
როცა ახლოს მიველ ვნახე —
რაღათ უნდა ლაპარაკი,
ამარიდა თვისი სახე —
(ძველი მეცვა მაშინ ფრაკი).
წამში სახლში გავიქეცი—
გავიხადე ძველი ყველა,
მიველ სალამიც მივეცი,
ვნახე ჩემი ცუგრუმელა.
მან პასუხათ შემომცინა —
ახალ ფრაკში როცა მნახა,
გაგოგმანდა ის ჩემ წინა
და სულიკოც დამიძახა
უნდოდა რომ ჩამხვეოდა,
მაგრამ მე კი დავდე წუნი,
რადგან ცხადათ ეტყობოდა
რომ ის იყო – მაიმუნი.

ოლოლე

—

იქიდანვე. გასულ წელში საზოგადოების მიერ არჩეულმა ქურდების მომნახავმა კომისიებმა ,,რჯღიან ხარების და კამეჩების'' აღმოჩენის მაგივრათ საზოგადოების კოსროზე აღმოაჩინეს: მოულოდნელი ხარჯები, ქეიფი, ლხენა, გრძელი ლაპარაკი, პაწაწინა საქმე და დიდი ხათაბალა. რომ საქმე არ მოკვარაჟინებულიყო და კომისიების ნაძიები ბუხარში არ გაგზავნილიყო, საზოგადოება თითონ გაიგზავნებოდა სამართალში. ყოველივე ამის შემდეგ კომისიები ,,ხათაბალაში'' იგზავნება და მათი ნაძიები საქმე დიდ დოჩხაურში.

ნიახური.

ს ლესა ლესაში ამბობენ:
რა ტყის გამგე გვყავსო!
ტყეებს ისე უვლის,
როგორც მგელი კრავსო.
ნებართვებსაც ბევრს სცემს,
იღებს ორმაგ ფასსო,
ვითომც ხაზინაში
უკლებლათ მიაქვსო.
ბონებით იტენავს
ჯიბეს, პირ ღიასო
და პასუხს არ სთხოვენ
ამ დოყლაპიასო.

ლესელი

გამოცანები.

I

(ახალციხისათვის).

ათას ცხრაას ცამეტი წლის
აპრილისა თვეში,
ჩამოვიდა ახალციხეს
ჯოხი ქონდა მხრებში.
არ ყოფილა პრაპორჩიკი
სთქვა: – ვარ გენერალი,
დიდი ცხვირით დადიოდა
შეუმუხვნით, ვით მწყრალი...
,,მენდლები'' და ,,კასტილები''
თან დაქონდა ნელა,
ხმალსაც მუდამ ატარებდა
ხშირათ ქონდა ხველა...
სომხებთან იყო სომეხი,
სხვებთან ,,ალი ხანი'',
თერთმეტი თვე გაატარა
ასე დრო და ხანი.
კახელია, ყველამ იცის,
— ზარზმელი ვარ— თქუა
გულუბრყვილო ხალხი ზოგი
ამით მოატყუა.
ახალციხეში სამეფო
ცალკე შექმნა თვისი.
რჩევა დარიგება კარგიც
არ იწამა სხვისი,
,,შავებთა სია'' შეგვითხზა
შიგ ჩასწერა ყველა,
ვინც მის ახლოს უნებურათ
,,შეცდა'', დაახველა.
მაგრამ მალე დავინახეთ
ცრუის მოკლე ფეხი,
ბატონობა სურდა, მაგრამ
თავს დაატყდა მეხი.
გაისტუმრეს იმავე გზით,
რა გზითაც მოვიდა,
ამოძუებული კუდით
თბილისში ჩავიდა..

ვიცით, მაქით ზოგი ტუზი
მას მხარს უჭერს, მარა
ურჩევთ აწი ფრთხილათ იყონ
ჩვენი თმენაც კმარა...

ჩემი გიჟი.

2

(გორისათვის)

სახელი ჰქვია „არკადი“,
ზნეობით არის ზრდილია,
ტანათ მოსული, მაღალი,
გაქნილი — გამოქნილია.
სატრფოსთან მეტის ლხენითა
ღამე არ მოსდის ძილია,
ასე ატყვილებს სულყველას
ტრფობითა გამოცდილია.
მინდა ვსთქვა სულყველაფერი,
რომ არ დავწამო ცილია;
შეუმა პური, შაქარი...
გვარდიელების წილია.

ტანჯული მუშა.

3

(სამტრედიისათვის)

ერთი ვინმე ვაჟბატონი
მეტის მეტათ გათამამდა,
უწინ ტოლსტოვეცი იყო —
საქონლის ხორცს არა სჭამდა!..
ტანზე ღარიბულათ ეცვა
ხშირათ ფეხშიშველი ვლიდა,
სხვა როდესაც მუშაობდა
იგი ჩრდილში ბუზებს თვლიდა...
ეხლა მედიდურათ დადის—
მას ვხედავთ „კოსტუმებშია“,
საქონლის ხორცსაც მიირთმევს,
ღვინოსაც ისხამს ყელშია.
ფეხზე კალოშებს ატარებს,
ხელში ტროსტი უჭერია! .
(ვინც ამას ვერ გამოიცნობს
ის ბრიყვია და შტერია)

ხ—ლისტი

4

(ქუთაისისათვის)

ხალხს სისხლსა სწოვდა, გასუქდა,
გასივდა, როგორც წურბელი;
სინათლეს ემალებოდა,
ენატრებოდა სულ ბნელი!

საქონელს ხვრელში მალავდა,
მოაკლო მზისა სხივები
და ასე ფასი ასწია
ათასჯერ განასივები!
გამდიდრდა, ყუთში ჩაკეცა
ახალ-ახალი ბონები
და თქვა: აწ ცოლსა შევირთავ
ჩავკოცნი, ჩავეკონები!
მეშვიდე კლასის მოწაფე
შეირთო უხმოთ, ჩუმათა;
ცოდვით დამწვარი ვაჭარი
მოძღვარს წარუდგა უმათა!
სიდედრს ფულები მიართვა,
ცოლსა კი — ბრილიანტები,
ვის არ შეაცდენს ბეშტია!
ჩარჩი — სპეკულიანტები?

ბაკურა.

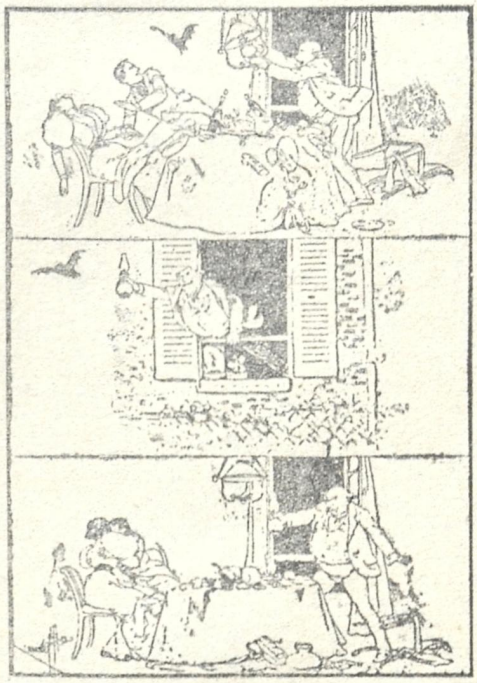

მ 158/19 /2

ბათუმის გარეშემო.

— ბათუმი ჩემია სთქვა ხან-ხოელმა.

-- ბათუმი ჩემია, უპასუხა ნოემ.

— წავიღებ უთხრა ხან-ხოელმა,

—ინებეთ, უთხრა ნოემ.

მაღალი ალაგი თავდებია გამარჯვების.

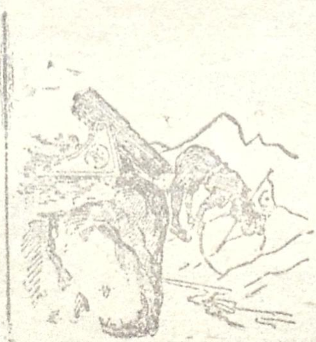

კაცი ფიქრობს ღმერთი სჯის.

უმზითვო ქალის მდგომარეობა.

თბილისი, სტამბა „სორაპანი" მ. გაჩეჩილაძისა. რედაქტორ-გამომც. თ. ბოლქვაძე